

Cross Boundaries – Join Forces Szubjektív beszámoló az EAHIL workshopról

Az orvosi, egészségügyi könyvtárak munkájának támogatására létrehozott európai szervezet, az EAHIL (European Association of Health Information Libraries) 2003. június 25. és 28. között Oslóban tartotta munkaértekezletét. A rendezvény címe: Cross Boundaries – Join Forces (Lépjünk át az országhatárokon – Egyesítsük erőforrásainkat) jól példázza azt az erőfeszítést, melyet a tagok kifejtnek annak érdekében, hogy országhatárookra való tekintet nélkül segítsék egymást az információszolgáltató munkában. A vendéglátó fél az Oslo University (Oslói Egyetem) orvosi karának központi könyvtára volt (Library of Medicine and Health Sciences). A rendezvényre 27 országból 136 könyvtáros érkezett.

A megnyitó fogadást a Városháza XX. században emelt épületében rendezték, mely hatalmas méretű falfestményeiről híres. Az érdeklődőknek lehetőségük volt vezetővel megtekinteni a termetet, majd vendéglátóinkkal átmentünk az egyetem orvosi karának központi könyvtárába. Itt egy kötetlenebb, hangulatos vendéglátásban volt részünk. A nemrégiben épült új olvasótermet a mai igényeknek megfelelően alakították ki. A kézikönyvtári állományt témakörök szerint csoportosítva helyezték

el, a folyóiratokból a legfrissebb számok, az utolsó néhány év füzetei olvashatók itt. Természetesen a korábbi kötetek a „régí könyvtár” épületében hozzáférhetőek az olvasók számára. A polcok végén praktikus pultok vannak, melyeken bele lehet lapozni a kiválasztott kötetbe. A jól látható helyen található „Újdonságok” polcon áttekinthetőek a legfrissebb beszerzések. Természetesen szép számban rendelkeznek számítógépekkel, melyeken akár a belső hálózaton, akár az interneten a hallgatók és az orvosok is szabadon keresgélhetnek. A korlátozás minimális, a szakmai információ hálózaton való elérése mindenki számára adott. Nincs nagy olvasóterem az új épületben, itt kisebb, kör alakú asztalok mellett lehet olvasgatni, beszélgetni. Nem különül el a csendes és a zajos tér, ami a gyakorlatban időnként okoz némi problémát, mivel a kutató orvosoknak csendre volna szükségük, míg a hallgatók általában hangosabban töltik az időt a könyvtárban. A könyvtárosok egy- vagy kétszemélyes helyiségei teljesen nyitottak az olvasói tér felé, a vezetőket is csupán egy üveggel választja el tőle.

(Talán egy kicsit részletesebben mutattam be a könyvtár kialakítását, mint egy konferenciáról szóló beszámoló esetében ez szokás, de ez számomra igen tanulságos volt, mivel magunk is egy új könyvtár kialakítása előtt állunk.)

Noha sok hasznos információval lettünk gazdagabbak már a nyitónapon is, a tényleges munka másnap indult. A délelőtti folyamán – előzetes jelentkezés alapján – különböző kurzusokon vehettünk részt. A témák magukért beszélnek, mindegyik napjaink egy-egy fontos információszolgáltatással kapcsolatos problémáját járta körül: Training the trainer; Successful project management; PubMed

and other relevant NLM resources; Collaboration versus competition; Managing e-journals (azaz A képzők képzése, Sikeres projektmenedzsment, PubMed és más kapcsolódó NLM-források, Együttműködés vagy verseny, Az elektronikus folyóiratok menedzselése).

A kurzusokat követően mintegy húsz előadást hallhattunk. *Magne Nylenne* érdekes történeti áttekintést adott az egészségügyi információ négy-száz éves norvég történetéről, melyet nemzetközi adatokkal is kiegészített. Bemutatta, hogyan jutottunk el a XVII. századi pestisjárványok legelterjedtebb kezelésétől, az elkülönítéstől napjaink jóléti állapotának magas szintű orvosi ellátásáig, illetve hogyan alakult az egészségügyi, orvosi információ az évszázadok folyamán.

Az előadásokban a legnagyobb hangsúly természetesen a különböző szintű együttműködésekre helyeződött. Különösen tanulságos volt arról hallani, hogy nem csupán országhatáron belüli kooperációkról beszélhetünk, hanem egyre inkább sikerül megvalósítani mindezt nemzetközi szinten is. A Skandináv-Balti Egészségügyi Könyvtár Program 1994-ben indult.

Az együttműködés keretében norvég és litván könyvtárosok közös rendezvényeket, szakmai továbbképzéseket, információszolgáltatási tréningeket tartanak, ahol egyúttal egyéb hasznos tapasztalatcserére is lehetőségük adódik. Nem titkolták azt sem, hogy az ilyen partnerségnek vannak nyelvi, pénzügyi sőt még pszichológiai nehézségei is, de az előnyei mellett jóval több érv szól.

Eve-Marie Lacroix, az egyik legnagyobb egészségügyi információszolgáltató, az Egyesült Államok orvosi nemzeti könyvtárának munkatársa egy rövid statisztikai áttekintés után arról beszélt, hogy mit tesznek annak érdekében, hogy minél több információt tegyenek széles körben hozzáférhetővé. Ezek közül kétségtelenül a legnépszerűbbek az ingyenes Medline szolgáltatások, az Egyesült Államokban inkább a MEDLINEplus, míg Európában a PubMed kedveltebb.

Az egészségügyi világszervezet, a WHO HINARI (Health InterNetwork Access to Research Initiative) nevű programját a fejlődő országok információval való ellátására hozta létre. Jelenleg 69 ország egészségügyi felsőoktatási könyvtára ér el ingyenesen, nagy számban teljes szövegű folyóiratot, és további 43 ország mindezt egy névleges áron veheti igénybe. Már több mint nyolcszáz intézmény regisztráltatta magát a programban.

Jan Welter a BioMed Central (Nagy-Britannia) részéről több teljes szövegű folyóiratcikk szol-

gáltatásról számolt be. Náluk található az egyik legnagyobb ún. *PrePrint* szerver (a hagyományos megjelenés előtt a hálózaton jóval korábban hozzáférhető cikkek gyűjtőhelye), ahol a kutatók közzétehetik publikációikat. A cikkek minőségére garancia, hogy csak előzetes értékelés után kerülnek be a publikációk az adatbázisba. A statisztikai adatok szerint is rendkívül népszerű az ún. „szabad hozzáférés” lehetősége. Bemutatta a szabadon elérhető folyóiratoknak a Lund University Libraries (Svédország) szerverén futó gyűjteményét, amely mintegy ötszáz folyóirat teljes szövegű elérését teszi lehetővé a felhasználók számára.

A Svéd Munkaügyi Intézet PHIBI – Personlig Hjälp i Biblioteket (Személyre szóló segítség a könyvtárban) – nevű, igen népszerű szolgáltatása *chat (web alapokon folytatott társalgás)* formájában működő tájékoztatás. Ez a *kérdezze meg a könyvtárostól* módszerű segítségnyújtás a hét minden napján huszonnégy órában elérhető, sőt akár mobilon keresztül is fogadják a kérdéseket. A felhasználói kör kb. hatvan százaléka a diákok közül kerül ki.

Az oslói közművelődési könyvtár munkatársai, *Ann Kunish* és *Greta Bruu Olsen*, könyvtárunk digitális tájékoztatási formáit mutatták be. Ezek már a XXI. század könyvárának szolgáltatásait példázzák: *Kérdezze meg a könyvtárostól*, *Detektor* (témakörök szerinti keresés), *Kukucska* (milyen kölcsönzések voltak – tippek, ötletek), *Tájékoztatás sms-ben*, *Chat* (társalgás web alapon), *Kérdéspont* (web alapú szaktájékoztatás).

A MeSH – Medical Subject Headings (Orvosi tárgyszórendszer) – az orvosi szakirodalom és háttérterületei információfeldolgozásának és -visszakeresésének elengedhetetlen eszköze. Fontosságát mutatja, hogy egyre több nyelvre fordítják le. A teljesség igénye nélkül néhány ezek közül: holland, finn, francia, spanyol, portugál, orosz, arab, görög, svéd, japán. A fordítás problémáiról *Stuart Nelson*, a National Library of Medicine, az Egyesült Államok Orvosi Nemzeti Könyvtára munkatársa tartott előadást.

Nem szokványos, de nagyon jól sikerült program volt az egyik délután a „Sétáljunk és beszéljünk”. Ennek keretében – előzetes jelentkezés alapján – az orvosi könyvtárosság napjainkban fontos problémái közül lehetett választani egyet, és kis csoportokban sétálgatva a festői szépségű oslói elővároskában, Fornebu Parkban körbejártuk a környéket és a témát.

A témák közül csak néhány: Medline vagy PubMed, Elektronikus folyóiratok vagy nyomtatott

kiadások, A szakmai együttműködések nehézségei... Én az előadások előtti kurzusok közül és itt is a PubMed témakört választottam. Mi magunk is sokat foglalkoztunk azzal, hogy a fizetős szolgáltatást vajon ki tudjuk-e váltani az ingyenes, interneten keresztül elérhető változattal. Hasznos volt hallani mások tapasztalatait, érveit ezzel kapcsolatban.

Néhány szót szeretnék a környezetről is ejteni. Mint azt említettem, Fornabu egy szép szállodájában tartották az előadásokat.

Az Oslo-fjord partján épült hotel egyben az összes résztvevő szállása is volt, ami nagyon jó megoldásnak bizonyult, hiszen együtt volt a társaság. Ez kedvező lehetőséget nyújtott a tapasztalatcserékre, beszélgetésekre. Korábban ezen a félszigeten volt Oslo nemzetközi repülőtere, de néhány éve ez már „csak” egy gyönyörű fekvésű és igen kedvelt üdülőhely. A helyi kollégák szerint Oslóba júniusban érdemes utazni, ilyenkor kellemesen meleg van, és sokat süt a nap.

Ez a fehér éjszakák időszaka is, amikor nem sötétedik teljesen be éjjelre sem. Aki csak teheti, vízre száll motorcsónakon, hajón vagy vitorláson, és a fjord sok szigete valamelyikén piknikezik, onnan gyönyörködik a hegyekben.

A rendezők búcsúzóul reményüket fejezték ki, hogy találkozunk a következő EAHIL rendezvényen, a kilencedik nemzetközi konferencián Spanyolországban, Santanderban.

A rendezvényen elhangzott előadások Power Point vázlatai az alábbi címen érhetők el az interneten:

<http://www.namhi.org/proceedings.htm>

Wittinghoff Judit
Richter Gedeon Rt.
Műszaki Könyvtár

Az IBS Nemzetközi Üzleti Iskolafenntartó Kft.
KÖNYVTÁROS MUNKATÁRSÁKAT keres

Elvárásaink:

- felsőfokú könyvtárosi végzettség
- angol nyelvtudás
- számítógépes ismeretek
- alapvető közgazdasági ismeretek

Kérjük, magyar és angol nyelvű fényképes önéletrajzát a következő címre küldje:

„Könyvtárosi állás”

IBS Nemzetközi Üzleti Iskolafenntartó Kft.
1021 Budapest, Tárogató út 2-4.
Beadási határidő: 2003. augusztus 15.

Tisztelt Olvasó!

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a Pest Megyei Könyvtárral közösen a 2003/2004. tanévben is indítja könyvtáros asszisztens-képző (középfokú szakképzést adó) tanfolyamát.

A szakképzés OKI azonosító száma: 52 8422 01, FEOR száma: 3711

A képzés a kötelező hétéves továbbképzési tervbe beilleszthető.

A tanfolyam helyszíne:

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár X/4. könyvtára
Budapest, X. kerület Szent László tér 7-14.
(Pataky Művelődési Központ)

A tanfolyam időtartama és ütemezése: 2003. szeptember 17-étől 2004. júniusig, két félév; előadások minden szerdán 9 és 15 óra között.

A képzés díja: 50 000 Ft (áfával és vizsgadíjjal együtt)

A vizsgák időpontja: a második félév végén

A szakképzés szakmai (vizsgáztatási) követelményeit a 9/2002. (IV. 5.) NKÖM rendelet tartalmazza. Gyakorlati vizsgára az a jelölt bocsátható, aki a szakmai gyakorlatot teljesítette, és azt a gyakorlólé hely vezetője írásban igazolta. A könyvtári gyakorlat minimális időtartama: 30 nap.

A hallgatók számára irodalomjegyzéket, óravázlatot és vizsgafelkészítő konzultációt biztosítunk.

Kérjük, hogy a kitöltött jelentkezési lap eredeti példányát 2003. augusztus 31-éig levélben sziveskedjék eljuttatni Ságghi Ilona szakreferens részére. Cím: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 1088 Budapest, Szabó Ervin tér 1.

Jelentkezési lap letölthető: www.fszek.hu címen; átvethető a FSZEK Központi Könyvtárában az információs pultnál, illetve a X/4. könyvtárban és a Pataky Művelődési Központ információs pultjánál nyitvatartási időben.